

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. III. cap. 10. de Infidelibus occultis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

na Confessione expressam ex Augustino confirmandam, quæ supra quoque ad secundum hujus libri caput est defensa.

CAPVT DECIMVM,

D E

Infidelibus occultis.

Perpetuis hic iterum Bellarminus agitur contradictionibus, eaque nobis ex Augustino etiam contra se ipsum præbet arma, quibus nostram sufficienter possumus defendere Sententiam. Concedit quidem, *verissimum esse, ut quis unitus dici possit Ecclesie, quæ est corpus Christi, unione internâ, requiri Fidem; quâ ratione* Cardinalis de Turrecremata Sententiam explicare est conatus, quam Confessionistarum Sententiæ proximam stitit: & tamen in sequentibus statim addidit, *se modum loquendi plurimum sequi, docentium eos, qui solâ professione externâ conjuncti sunt cæteris fidelibus, esse veras partes, ut ut notanter addat, exteriores, hæc cum ulteriori limitatione, esse membra corporis Ecclesie, licet arida & mortua.* Posset hæc restrictio aliquem habere locum, nisi in antecedentibus rejiciendam proposuisset Confessionistarum Sententiam, quâ docetur, *eos, qui nec Fidem internam, nec ullam Virtutem Christianam habent, (quam ex defectu Fidei saluificæ habere non possunt) & tamen exterius propter aliquod commodum temporale profitentur Fidem Catholicam, & in communione Sacramentorum veris permiscetur fidelibus, nullo (planè) modo ad Veram (NB.) pertinere Ecclesiam.* Quidquid autem contra hanc ex Augustino in primis prolixè & copiosè adducit, ad eam non evertit, ut potius egregiè confirmet. Præter ea, quæ ad antecedens Caput suppeditavit Bellarminus, iuvat eodem manu ductore adhuc aliqua excerpta, ut res hæc eò manifestior evadat: Ita autem Doctor augustissimus: *Fraterna Charitatis inimici, sive aperte foris sint, sive intus esse videantur, Pseudo-Christiani sunt & Antichristi; inuentis enim occasionebus foras exeunt. Sed etiam si occasiones desint, cum intus videntur, ab illâ invisibili Charitatis compage separati sunt.* Bellarminus quidem hunc Augustini locum suæ, quam à Confessionistarum Sententiâ existimat esse alienam, adaptare conatur Sententiæ, sed nihil profert, quod non ambabus amplectamur manibus. Dicit, *Augustinum, cum de occultis agit hæreticis, eos videri esse in Ecclesiâ, non significare, eos non esse reverâ, sed non eo esse modo, quo videntur esse.* Explicat suam & Augustini mentem: *Videntur enim esse uniti internâ & externâ conjunctione membris cæteris, & tamen non sunt uniti, nisi conjunctione externâ. Nam si reverâ nullo (planè) modo essent intus, sed tantum esse viderentur, pari ratione non verè exirent, quando se produnt aperte, sed exire viderentur.* Augustinus autem dicit, *inuentis occasionebus foras exeunt, & addit, eos esse separatos quidem, ante etiam, quàm exeant, sed ab invisibili Charitatis compage, non ab externâ Ecclesie communione: Quem admodum intelligi etiam debet, quod idem Augustinus dicit, hæreticos (etiam) occultos (tanquam) separatos esse judicandos, licet ipsi non exeant; loquitur enim de separatione internâ, non externâ, neq. proprium hoc est apud Augustinum hæreticis (tantum) occultis, sed omnibus (in universum) peccatoribus, quos Augustinus affirmat non esse in corpore Christi.* Videtur quidem Bellarminus ex Augustino distinguere inter Ecclesiæ respectum interiorem & exteriorem, hoc non illo hæreticos adhuc occultos, ac quosvis malos vel hypocritas esse dici in Ecclesiâ; & hinc corrigendam Confessionistarum Sententiam, qui nullo (planè) modo eos, qui Veram Fidem non habent, in Ecclesiâ nimirum Verâ esse, adque Veram pertinere Ecclesiam statuunt. Sed aut ultrò Sententiam Confessionistarum, quæ cum Augustinianâ est eadem, intelligere non vult, aut quæ mentis non rarè impotentia est, intelligere non potest, se ipsum quoad interiorem & exteriorem considerandi modum confundens. Si enim humores mali & corrupti, quibuscum malos in Ecclesiâ comparari, ex Augustino ad caput antecedens docuit Bellarminus, etiam si sint adhuc in corpore, juxta eundem Augustinum, neque ut partes, multò minus ut membra, ad corpus pertinere dicantur, quin potius corpori sint molestissimi, & nisi in tempore ejiciantur, illud morbo sæpius etiam periculosissimo adficiant; cur non idem de quibusvis in Ecclesiâ malis dici debeat & possit, à Bellarmino nondum est indicatum. Stat nimirum, nullo planè modo, qui verus sit dicendi modus, & qui à veritate rei dependeat, malos in Ecclesiâ, nimirum verâ, quæ hoc nomine in considerationem veniat, multo autem minus de Ecclesia esse, adque verum Ecclesiæ Systema, quâ ratione non tantum in oculos corporis incurrit, sed oculis Fidei, quam maxime oculis Dei, non externam professionem, sed internam cordis sinceritatem attendentis, perspicitur, pertinere, etiam si ob externam hanc professionem

lib. III. de
Bapt. c. 19Ibid. lib.
IV. cap. 16

Q 2

&

& Bonorum Ecclesiæ communionem, auditum videlicet Verbi, & Sacramentorum inter alios usum corpori Ecclesiastico inhætere, adque illud cum cæteris pertinere videantur, communiterque, quamvis sensu non nisi æquivoco, in Ecclesiâ esse ab aliis dicantur. Sed alia etiam suppetunt loca, quibus idem clarius ex Augustino doceri potest, Bellarmino & hic laborem collectionis suscipiente. Ita enim porrò Sanctus Pater: *Si zizania sunt dicenda, quæ usq; in finem errore maligno perdurant, & foris multa sunt frumenta, & multa intus zizania.* Horum Augustini verborum hic videtur Bellarmino sensus esse, ut intelligatur, extra Ecclesiam multos esse hæreticos, videlicet manifestos, qui tandem convertantur ad Veram Fidem; & intus in ipsâ etiam Ecclesiâ multos esse occultos adhuc hæreticos, qui nunquam convertantur. Addi potest, imò debet ad Sentum Augustini ritè exprimentum, eos, qui adhuc extra Ecclesiâ videntur constituti, suo tamen tempore convertendi, in oculis Dei eorum conversionem prævidentis ad Ecclesiam pertinere; eos autem, qui in Ecclesiâ videntur esse, id est, in Ecclesiâ visibili corpore, *sola nimirum professione externâ*, ut ipse Bellarminus describit, tanquam membra quidem ejus, *sed arida & mortua*, ad Ecclesiam verè non pertinere, sicut zizania nullo planè modo ad Agrum pertinere dici possunt, id quod idem Augustinus alibi quoque luculenter exposuit, ibi inprimis, ubi Christi mentem descripsit ob exitum Judæ turbatam, hæc habens: *Hoc nobis Dominus significare suâ turbatione dignatus est, quod scilicet falsos fratres & illa Domini agrum zizania necesse sit usq; ad Messis tempus ita inter frumenta tolerare, ut quando ex eis aliqua separari etiam ante Messisurgens causa compellit, fieri hoc sine Ecclesiâ perturbatione non possit. Hanc perturbationem Sanctorum suorum per schismaticos & hæreticos futuram pronuncians Dominus quodam modo præfiguravit in seipso, cum exituro inde malo homine, & commixtionem frumenti, in qua diu fuerat toleratus, separatione apertissima relicto turbatus est, non carne, sed spiritu.* Alibi adhuc amplius hæc explicavit: *Sunt, qui propterea volunt esse Christiani, ut aut promereantur homines, à quibus temporalia expectant commodas; aut quia offendere nolunt, quos timent. Sed isti reprobi sunt, etsi ad tempus eos portat Ecclesia, sicut arca usq; ad tempus ventilationis paleam sustinet. Si non se correxerint, & propter futuram requiem sempiternam Christiani esse cœperint, in fine separabuntur. Nec sibi blandiantur, quod in arca esse possunt cum frumento Dei, quia in horreo cum illo non erunt; sed igni debito destinabuntur.* Maximas & solennes Evangelici Bellarmino debent gratias, quod Augustinum tam augustum Evangelicæ Veritatis Confessorem talibus multis & illustribus testimoniis sistere voluerit. Quamvis enim ea Evangelicis & quibusdam (Romano-) Catholicis, ut è principio capitis patet, voluerit opposita, suamque Sententiam nostræ contrariam, ipse tamen fateri debuit, differre eam in modo tantum loquendi, quem non potuit ita exprimere, ut non simul modum loquendi Evangelicis usitatum confirmaret; ipsaque hæcenus ostenderunt loca, Augustinum & hic planè nostrum esse.

Tract 61.
in Joh.

de catech.
rudibus;
c. 17.

CAPVT DVODECIMVM, & seqq.

DE

Ecclesiæ Invisibilitate & Deficibilitate.

VT, quod priorem hujus Controversiæ partem atinet, quid inter Evangelicos & Papiſtas in Quæſtione sit, à principio statim Lectori ob oculos ponatur, sciendum est, Sententiam Evangelicorum non esse, quasi Ecclesia nullo planè modo sit aut dici possit visibilis, sed quod ea possint incidere tempora, in quibus partim ob gravissimas persecutiones, partim ob plerorumque à Verâ Fide Apostasiam, quæ illas sequi ut plurimum solet, quandoque etiam antecedere, nullus visibilis eorum cœtus digito indice possit ostendi, qui toto corde & animo per Veram Fidem Deo adhærent, Eumque juxta revelatam in Verbo voluntatem ritè colunt & venerantur. Nostrum jam non est, hanc pluribus confirmare Sententiam, sed Instituti ratio id non tantum requirit, ut quæ Bellarminus contra Evangelicos pro Ecclesiæ perpetuâ visibilitate ex Augustino adducit, examini subiciamus, statumque Ecclesiæ non semel invisibilis contra Romanenses Opticos defendamus. Ad tria autem S. Scripturæ Oracula provocat, quæ Augustinum ad Ecclesiæ visibilitatem perpetuam trahere scribit, ex quibus primum est Davidicum, secundum Propheticum, tertium Evangelicum. Davidicum desumitur ex decimo & nono juxta Ebræos Psalmo, in quo *DEUS Soli in Cælo tabernaculum posuisse* legitur, quod Bellarminus è Vulgatâ, quæ dicitur, *Versione ita legit: quasi DEVS in Sole*